O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

QORAQALPOG‘ISTON TIBBIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi
№ БД.24/11-1/2.29
«12» 08 2024 yil

“TASDIQLAYMAN”
Qoraqalpog‘iston tibbiyot instituti
rektori O.A. Ataniyazova
«08» 2024 yil

AKUSHERLIK VA GINEKOLOGIYA FANINING MODUL DASTURI

Bilim sohasi: 900000 - Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy ta’minot
Talim sohasi: 910000 - Sog‘liqni saqlash
Talim yo‘nalishlari: 60910400 – Tibbiy-profilaktika ishi

Nukus – 2024

Fan/modul kodi	O‘quv yili 2024-2025	Semestr 7	Kreditlar 2
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili qoraqalpoq / rus		Xaftadagi dars soatlari 36

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Akusherlik va ginekologiya	36	36	72

2. **I. O‘quv modulining dolzarbligi va oliy ta‘limdagi o‘rni**

1.Modulni o‘qitishdan maqsad - talabalarga avvalgi bosqichlarda olgan bilimlariga tayangan holda, akusherlik va ginekologiyadan, dalillarga asoslanib, fiziologik va asoratlanib kechayotgan homiladorlikda samarali perinatal yordam tamoyillariga, normal va patologik tug‘ruq va chilla davrini olib borish, chaqaloqlarni parvarishlash, akusherlik va ginekologiya amaliyotlarida ko‘p uchrab turadigan shoshilinch holatlarda , birlamchi yordam ko‘rsatish va oldini olish usullarini o‘rgatishdan iborat

2.Modulning vazifalari:

- Talabalarga nazariy bilimlar berish, fiziologik, asoratlangan va somatik kasalligi bilan homiladorlarni, fiziologik tug‘ruq va chilla davrni olib borish, akusherlik va perinatal patologiyali xavf omillarini aniqlash, asoratlanmagan asosiy ginekologik kasalliklarni tashxislash va dispanserizatsiyalash ko‘nikmalarini ishlab chiqish, kontratsepsiyaning barcha usullari bo‘yicha maslahat berish bilimlarini, sog‘lom oila va bexatar onalik chora va tadbirlarini olib borish ko‘nikmalarini ishlab chiqish va bilimlarini shakllantirish;

III ASOSIY NAZARIY QISM (Ma’ruza mashg‘ulotlari)

***3.1.* Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**

VII- semestr

1-mavzu. Qusish va ko‘ngil aynish. To‘g‘ri ovqatlanish prinsiplari. Homiladorlik davrida gipertenziv sindromlar. Preeklampsiya. Eklampsiya

2-mavzu. Homiladorlikning II- yarmida vaginal qon ketishlar: yo‘ldoshni oldinda yotishi, normal joylashgan yo‘ldoshni barvaqt kuchishi. Ilk chilla davridavagi nalqon ketishlar.

3-mavzu. Ginekologik kasalliklar umumiy simptomatologiyasi. Normal hayz funktsiyasi va uni buzilishturlari. Kontracepciya usullari.

III Moduldagi amaliy (laboratoriya) mashg‘ulotlar mavzulari, tashkil etish bo‘yicha umumiy ko‘rsatma va tavsiya:

3.2.1. Amaliy mashg‘ulotlar mavzulari ro‘yxati:

7-semestr

1-mavzu. . Antenatal parvarish. Tug‘ruq yullari va xomila tug‘ruq mavzuisi. Fiziologik tug‘ruq. Fiziologik tug‘ruqni olib borish prinsiplari. Chaqalokni parvarishlash. Tug‘ruqdan keyngi muommolar. Kukrak bezi muammolari. Kukrak suti bilan boqish. Milliy standartlar bo‘yicha laborator tekshiruvlar olib borish.

2-mavzu. Xomiladorlikda ko‘ngil aynish va qo‘sish. To‘g‘ri ovqatlanish prinsiplari. Xomiladorlik davridagi gipertenziv sindromlar, preeklampsiya, eklampsiya. Homiladorlik toksikozlarni tashxislashda klinik laborator tekshiruvlarning o‘rni.

3-mavzu. Xomiladorlikni 2-chi yarmida vaginal qon ketishlar: normal joylashgan yuldoshni barvaqt ko‘chishi, yuldoshni oldinda joylashishi. Chilla davrida va ilk chilla davrida vaginal qon ketishlar.

4-mavzu. Normal xayz tsikli va uni boshqarilishi, Xayz sikli buzilishi va bunda bemorlarni tekshirish. Homiladorlikni 1-chi yarmida qon ketishlar: abort, bachadondan tashkari homiladorlik. Milliy standartlar bo‘yicha laborator tekshiruvlar olib borish .

5-mavzu. Ayollar jinsiy a’zolarining nospetsifik va spetsifik yalliglanish kasalliklari. Tashxislashda shifokor laborant o‘rni.

3.2.2. Modulni o‘qitish davomida egallanadigan amaliy ko‘nikmalar va kompetenciyalar:

Modul davomida egallanadigan amaliy ko‘nikmalar ro‘yhati:

Akusherlik va ginekologiya moduli bo‘yicha klinik amaliyotni o‘tish davrida talabalar amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirishlari ko‘zda tutilgan.

1. Homiladorlar va tug‘uvchilarda tashqi akusherlik tekshiruvi usullari .
2. Homila yurak urishini eshitish.
3. Tug‘ruqni taxminiy muddatini aniqlash.
4. Homila taxminiy vaznini aniqlash.
5. Tug‘ruqni III- davrini faol olib borish.
6. Yo‘ldosh butunligini aniqlash.
7. Yo‘qotilgan qon miqdorini aniqlash.
8. Funktsional diagnostika testlari.
9. Uch nuqtadan surtma olish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.***

IV Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar, tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

4.1. Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etilgan mavzular:

VII- semester

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzular ro‘yxati:

1. Urug‘lanish. Embriogenez bosqichlari.
2. Anemiya va homiladorlik.
3. Homiladorlarda urogenital infeksiyasi, tashxislash va davolash.
4. OITS va homiladorlik. Onadan homilaga infeksiyani vertikal transmissiyasi. Davolash, profilaktika.
5. Qon ketish klinik belgilari. KB va puls aniklash.Qon ivish fiziologiyasi va tizimi. Qon ivish faktorlar normal ko‘rsatgichlari.
6. Ayollar reproduktiv tizimini fiziologiyasi.
7. Jinsiy tizim a’zolari yallig‘lanish jarayonini patofiziologiyasi. Yiringli kasalliklar chaqiruvchisi, infeksiya tarqash yo‘llari. Hozirgi zamonda yallig‘lanish rivojlinishida mikroblar o‘rni.
8. Ayollar jinsiy a’zolarining spetsifik yallig‘lanish kasalliklari
9. Jinsiy yo‘l bilan tarqaladigan infeksiyalar.

V Ta’lim natiyjalari: Kasbiy kompetensiyalar

5.1. Modul davomida egallanadigan kompetentsiyalar (nomi, kodi) ro’yxati:

UK 1. Abstrakt fikr yuritish, xodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo‘lish;

UK 2. Dunyoqarashni shakllantirish uchun falsafiy bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati;

UK 3. Nostandart vaziyatlarda harakat qilish qobiliyati, qabul qilingan qarorlar uchun ijtimoiy va ahloqiy javobgarlikni olishga tayyorlik;

UK 4. O'z-o'zini rivojlantirishga, anglashga, o'qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga taykompeyorlik;
UK 5. Favqulodda vaziyatlarda birinchi tibbiy yordam texnikasini, himoya usullarini qo'llashga tayyorlik;
UK 6. Favqulodda vaziyatlarda birinchi tibbiy yordam texnikasini, himoya usullarini qo'llashga tayyorlik;;

UKK 1. Kasbiy faoliyatning standart vazifalarini axborot, bibliografik manbalar, biotibbiyot terminologiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda hal qilishga tayyorlik;
UKK 2. Professional faoliyatdagi muammolarni hal qilish uchun og'zaki va yozma ravishda rus va xorijiy tillarda muloqot qilishga tayyorlik;
UKK 3. Tibbiy xujjatlarni yuritishga tayyorgarlik;
UKK 4. Kasbiy muammolarni hal qilishda dori vositalarini va ularning kombinatsiyalarini tibbiy maqsadlarda ishlatishga tayyorlik;
UKK 5. Bemorlarga birlamchi tibbiy yordam ko'rsatishni tashkil etish va dastlabki tibbiy sanitar yordam ko'rsatishni ta'minlashga tayyorlik;
UKK 6. Tibbiy yordam ko'rsatishda ko'zda tutilgan tibbiy asboblardan foydalanishga tayyorlik

5.2. Ta'lim natiyjalari

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

Amaliy mashg'ulotda amaliy ko'nikmalarga o'rgatish jarayoni batafsil rejalashtiriladi va bir necha bosqichni o'z ichiga oladi:

1. Birinchi bosqich – mashg'ulotning maqsadi va vazifalaridan kelib chiqgan holda o'rganilayotgan amaliy ko'nikmani o'rganish motivatsion asosi aniqlanadi, uning nazariy jihatlari muhokama qilinadi. Amaliy ko'nikmalarni amalga oshirish uchun kerakli asbob-anjomlar ishlash mexanizmi, ishlatish qoidalari bilan talabar tanishtiriladi.

Birinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedrada barcha asbob anjomlar mavjud va ishchi holatda bo'lishi lozim.

2. Ikkinchi bosqich – amaliy ko'nikmani namoyish qilib berish va ko'p marta mashq qilish. Bu bosqichni amalga oshirish uchun amaliy ko'nikmalarni qadamma-qadam algoritmi pedagog tomonidan va videofilmlar orqali namoysh etiladi, algoritm asosida bosqichma bosqich to'g'ri bajarishga alohida e'tibor qaratiladi. Talaba amaliy ko'nikmani mustaqil, biroq pedagog nazorati ostida mulyajlar, trenajyorlar, fantomlar va manekenlarda, ko'p marta mashq qilib o'rganadilar. Boshida barcha bosqichlarini alohida, keyinchalik umumlashtirgan holda to'liq va to'g'ri bajara olgandan so'ng bemorda qo'llashga ruhsat beriladi (imitatsion trening).

Ikkinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedra tomonidan ishlab chiqilgan amaliy ko'nikmalar qadamma qadam algoritmi va videofilmi, o'quv-uslubiy qo'llanmasi, bajarish sxemasi yoki texnikasi va h.k., baholash mezonlari ishlab chiqilgan bo'lishi lozim. Mulyajlyar, trenajyorlar, fantomlar va manekenlar, imitatorlar, asbob anjomlar bo'lishi lozim va kerakli shart sharoitlar (maksimal darajada ish sharoitiga yaqin modellashtirilgan) yaratilishi lozim. Bu bosqichda pedagog nazorat qiladi va kerak bo'lganda talabalar ishidagi xatoliklarni to'g'irlaydi. Bu jarayonda talaba harakatlari videotasvirga olinib o'ziga namoyish etilishi, tanqidiy muhokama qilinishi mumkin. Talaba, uning xatosi nimada ekanligini, o'qituvchiga va boshqa talabalarga tushuntirib beradi va so'ngra muolajani takrorlaydi. Interfaollik shunda namoyon bo'ladiki, bunda boshqa talabalar ekspert sifatida chiqishda va o'qitilayotgan talabaning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini baholashda ishtirok etadilar. Amaliy ko'nikma avtomatizm darajasigacha etkazilishi maqsadga muvofiq.

3. Uchinchi bosqich - o'rganilgan bilim va amaliy ko'nikmani bemorda qo'llash. Bu bosqichda talaba o'zlashtirilgan bilim va amaliy ko'nikmani turli xil klinik holatlarda (shu jumladan shoshilinch holatlarda) qo'llashga, olingan natijalarni tahlil qilishga va shu ma'lumotlar asosida harakat taktikasini belgilashga pedagog nazoratida o'rgatiladi.

Uchinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedra tomonidan ishlab chiqilgan o'quv, uslubiy qo'llanmalar, fotosuratlar, vaziyatli masalalar va testlar to'plami, keyslar, klinik protokollar, diagnostika va davolash standartlari, o'rgatuvchi kasallik tarixlari va ambulator kartalar va x.k. ishlatilishi lozim. Interfaollik shunda namoyon bo'ladiki, bunda boshqa talabalar nafaqat ekspert sifatida chiqishda va o'qitilayotgan talabaning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini baholashda balki komandada ishlashda ishtirok etadilar.

4. To'rtinchi bosqich – hulosa. Bu bosqichda pedagog talaba tomonidan olingan bilim va egallagan ko'nikmani bemorlarda, turli hil vaziyatlarda, faoliyat jarayonida to'g'ri va to'liq qo'llay olishiga ishonch hosil qilishi kerak va shunda amaliy ko'nikma o'zlashtirildi deb hisoblanadi.

To'rtinchi bosqichni amalga oshirish uchun talaba bemor bilan mustaqil ishlashi pedagog tomonidan nazorat qilinadi, tibbiy hujjatlarni, kuratsiya natijalari talabalarning ishchi daftarlarida yozilishlari o'qituvchi tomonidan baholanadi.

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

Mashg'ulot so'nggida o'qituvchi har bir talabaning amaliy ko'nikmani o'zlashtirganligini tasdiqlaydi. Talaba amaliy ko'nikmani o'zlashtira olmagan vaziyatlarda, mashg'ulotdan tashqari vaqtda mustaqil o'zlashtirish tavsiya etiladi va pedagogga qayta topshiradi. Talaba barcha amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirgan holda modulni o'zlashtirgan hisoblanadi.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

1- ma'ruzalar;
2- interfaol keys-stadilar
3- amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
4- guruhlarda ishlash;
5- taqdimotlarni qilish;

VII Kreditlarni olish uchun talablar:
Modul bo'yicha talabalar bilimini nazorat qilish turlari va nazorat me'zonlari

Oylaviy shifokorlikda akusherlik va ginekologiya moduli bo'yicha nazorat turlari va nazorat me'zonlari haqidagi ma'lumot modul bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

Talabalarning modul bo'yicha o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- Joriy nazorat (JN);
- Oraliq nazorat (ON).

№	Baholash turi	Kredit soni
1.	Joriy nazorat	2
2.	Oraliq nazorat	0
	JAMI	2

5.Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manba‘lari

5.1. **Asosiy adabiyotlar:**

1. Ayupova F.M., Ixtiyarova G.A., Ataniyazova O.A., Raxmatullaeva M.M., Nasirova F.J., Ashurova N.G., Asranqulova D.B., Matrizaeva G.J. Akusherlik va ginekologiya. Darslik. 2020 y.
2. Аюпова Ф.М., Ихтиярова Г.А., Атаниязова О.А., Рахматтуллаева М.М., Насирова Ф.Ж., Ашурова Н.Г., Арсланкулова Д.Б., Матризаева Г.Ж. Акушерство и гинекология. Учебник 2020 г.
3. Aupova F.M., Jabbarova Y.Q. “Ginekologiya”. Darslik. - Toshkent. “Mexridaryo” nashriyoti. 2015 y.
4. Jabbarova Y.Q., Aupova F.M. “Akusherlik”. Darslik. - Toshkent “Mexridaryo” nashriyoti. 2013y.
5. Jabbarova YU.K., Ayupova F.M. Akusherlik. Darslik. –Toshkent. Mexridaryo. 2008 y.
6. Ayupova F.M., Jabbarova YU.K. Ginekologiya. Darslik. – Toshkent. Mexridaryo. 2012 y
7. Национальный клинический протокол «антенатальный уход, ведение беременных групп риска» 2024y
8. «NORMAL HOMILADORLIK» milliy klinik bayonnoma. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING BUYRUG‘1 24.07.2021 y.-// Toshkent sh
9. NORMAL TUG‘RUQ (HOMILA ENSA BILAN KELISHIDA O‘Z-O‘ZIDAN SODIR BO‘LUVCHI BIR HOMILALIK TUG‘RUQNI OLIB BORISH) bo‘yicha milliy klinik bayonnoma. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING BUYRUG‘1 24.07.2021 y.-// Toshkent sh
10. Homiladorlarda ko‘ngil aynishi va qayt qilish sindromini olib boorish bo‘yicha milliy klinik bayonnoma. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING BUYRUG‘1 24.07.2021 y.-// Toshkent sh

5.2.Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Решение проблем новорожденных - Руководство для врачей, медсестёр и акушерок - Руководство ВОЗ - UNFPA 2007 г.
2. Эффективная перинатальная помощь и уход - Руководство ВОЗ - UNFPA 2007 г.
3. Тепловая защита новорожденного - Практическое руководство ВОЗ -UNFPA 2007 г.
4. Неонатология- Руководство ВОЗ - UNFPA 2007 г.
5. Интегрированное ведение беременнсти и родов. Оказание помощи при осложнённом течении беременности и родов - Руководство для врачей и акушерок 2010 г.
6. Акушерство - Учебник - Руководство ВОЗ - UNFPA 2007 г.
7. Шехтман М.М. Экстрагенитальная патология и беременность. Учебник. – Москва. Медицина. 2005 г.
8. В.А. Цинзерлинг, В,Ф.Мельникова. Перинатальная инфекция. Вопросы патогенеза, морфологической диагностики и клинико-морфологических сопоставлений. Руководство для врачей. - Санкт-Петербург. «ELBI-SPb».
2002 г.
9. Под редакцией А.В.Михайлова. Руководство по эффективной помощи при беременности и рождении ребёнка. Перевод с английского. Руководство. – Санкт-Петербург. Издательство «Петронолис» 2003 г.

5.3.Internet saytlari:

1. www.tma.uz
2. www.zyonet.uz
3. www.medi.ru
4. www.medlinks.ru
5. www.obgyn.net

Qoraqalpog‘iston tibbiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.

Institut kengashida tasdiqlangan “ 12 ” 08- 24

Fan/modul uchun ma’sullar:

D.K.Uteniyazova., Z.T.Berdimuratova, Qoraqalpog‘iston Tibbiyot Instituti «Akusherlik, ginekologiya va neonatologiya» kafedrasi assistentlari.

Taqrizchilar:

M.K.Kurbanazarov – PhD. Qoraqalpog‘iston Tibbiyot Instituti, O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor.

A.N.Kalandarova – t.f.d. Qoraqalpog‘iston Respublikasi, Ona va bola skrining markazi direktori